

LOBBING W UNII EUROPEJSKIEJ

Wojciech Maliniak

Abstrakt

Lobbying jest pojęciem, nie tylko trudnym do zdefiniowania, ale również do zrozumienia. Wielu ludzi błędnie rozumie jego założenia, inni nawet nie próbują poszukać pozytywnych jego aspektów. Historia, tradycja, różnego rodzaju afery oraz oszustwa, w których wspomina się o lobbingu wytwarzają aurę niechęci oraz sprzeciwu. Niniejsza praca dotyczy właśnie tego zagadkowego tematu jakim jest lobbying. Głównym jej zadaniem jest przedstawienie i przybliżenie tego terminu. Istotne stało się również ukazanie różnic oraz podobieństw pomiędzy zawodowym lobbieniem, a nielegalnymi wpływami niektórych organizacji.

Abstract

Lobbying is a concept not only difficult to define, but also to understand. Many people mistakenly understand its foundation, others try to find positive aspects. History, tradition, various scandals and scams in which the mention of lobbying generate an aura of hostility and opposition. This paper is concerned with precisely this mysterious topic that is lobbying. Its main task is to present and approximation of the term. Also became important to show the differences and similarities between the professional lobbying and influence of some illegal organization.

Słowa kluczowe

Lobbying, instytucje Unii Europejskiej, grupy interesu

Keywords

Lobbying, European Union's Institutions, interests groups

1. ROZWÓJ LOBBINGU W UNII EUROPEJSKIEJ

Omówienie tematu związanego z historią lobbingu w Unii Europejskiej warto rozpocząć przede wszystkim od zaznaczenia, że lobbing europejski nieustannie się zmienia. W literaturze spotkać można najczęściej cztery główne fazy kształtowania się lobbingu europejskiego. Wymienić w tym miejscu należy lobbing fuzyjny, dyplomatyczny, strategiczny oraz przekrojowy. Wszystkie te główne fazy rozwoju lobbingu omówione zostaną poniżej.

Rozwój lobbingu ściśle związany jest z rozwojem samej Unii Europejskiej, dlatego też pierwsza z wymienionych powyżej faz przypisywana jest do okresu powstawania UE czyli przypada na lata 1957 - 1970. Występujący w ówczesnym okresie lobbing fuzyjny charakteryzował się przede wszystkim na współpracy w dziedzinie realizacji określonych, ściśle skonkretyzowanych celów. Dotyczyły one przede wszystkim zneutralizowania pozostałości po wcześniejszej wojnie, rozszerzeniem wspólnej polityki rolnej, zniesienia opłat celnych oraz stworzenia unii celnej¹.

W okresie tym lobbing polegał więc przede wszystkim na współpracy oraz nieustannej wymianie informacji. Proces ten odzwierciedla przede wszystkim tworzenie, wspomnianej już powyżej, wspólnej polityki rolnej (WPR). Wielu specjalistów z tej dziedziny uznaje, że właśnie owa współpraca pomiędzy pracownikami Komisji Europejskiej, a urzędnikami reprezentującymi interesy przemysłu rolnego sprawiła, że WPR odniosła tak duży sukces zarówno w sferze teoretycznej jak i praktycznej².

Kolejny ważny etap w historii UE stanowi czas stagnacji, który miał miejsce w latach 1971-1987. Czas ten nie stanowi chlubnego okresu w historii UE. Nowo powstała wspólnota europejska stopniowo zwalniała, a co za tym idzie niezbędnym stało się podjęcie szeregu różnorodnych działań w celu utrzymania osiągniętej pozycji zarówno przez całe firmy, partie polityczne, jak i poszczególne jednostki. Wiele z nich zaczęło zatrudniać osoby, których zadaniem było podtrzymanie owej pozycji. W szeregach unijnych urzędników nazywano ich dyplomatami zajmującymi się właśnie lobbingiem dyplomatycznym. Swoje siedziby mieli oni w miastach, w których funkcjonowały grupy lub jednostki, z którymi współpracowały. W celu zachowania odpowiednich relacji oraz sprzyjających kontaktów lobbyści

¹ *Blżej Brukseli*, Dwumiesięcznik Przedstawicielstwa Małopolski w Brukseli, nr 1, listopad 2009, s. 7.

² D. Gueguen, *Lobbing Europejski*, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Warszawa 2011, s. 13.

dyplomatyczni stosowali wiele różnych metod. Zaliczyć do nich można między innymi nienaganne maniery czy odpowiednie gestykulowanie³.

Lata 1988 - 2005 to okres kształtowania się lobbingu strategicznego. Pierwszym, zauważalnym zjawiskiem odróżniającym lobbing dyplomatyczny od lobbingu strategicznego był fakt przenoszenia biur lobbystów z poszczególnych miast na teren Brukseli. Wielu właścicieli firm, przedstawicieli administracji oraz mniejszych lub większych przedsiębiorców zdało sobie sprawę z tego, że ich interesy muszą stanowić obiekt szerokich debat na terenie właśnie stolicy UE, a oni sami potrzebują takiego reprezentanta własnej osoby, który zadba o to by dana grupa miała wpływ na podejmowane w Brukseli decyzje. Właśnie takie tendencje sprawiły, że liczba lobbystów znacznie się zwiększyła. Każdy kto chciał liczyć się na rynku zatrudniał szereg osób, szczególnie wyspecjalizowanych do reprezentowania interesów pracodawcy⁴.

Charakterystycznym zjawiskiem dla tego właśnie okresu, które ma bezpośredni związek z lobbingiem, była powszechna walka przemysłowa. Nie ulega więc wątpliwości, że każdy jej uczestnik dokładał wszelkich starań by zyskać przewagę w różnego rodzaju negocjacjach. To właśnie w tym okresie powstało więc najwięcej technik lobbingowych, które funkcjonują, do dnia dzisiejszego. Pierwszą z nich stanowi używanie twardych i rzeczowych argumentów, które będą na tyle wiarygodne, by ich odparcie było praktycznie niemożliwe. Kolejny sposób oddziaływania na innych to tworzenie sieci kontaktów. Współpraca nie ogranicza się więc do relacji jedynie z Komisją Europejską, ale również z różnymi rodzajami ekspertów, związkami zawodowymi, organizacjami pozarządowymi, a nawet prasą. Kolejny istotny aspekt stanowi skuteczna komunikacja wewnętrzna oraz zewnętrzna, która wpływa na kształtowanie odpowiedniego wizerunku⁵.

Lobbing strategiczny tracił jednak na swojej skuteczności wraz z rozrastaniem się wspólnoty UE. Coraz większa liczba członków sprawiła, że wewnętrzna spójność, nie była już tak łatwa do zachowania. W tym też okresie zaczęła kształtować się lobbing przekrojowy. Istotne znaczenie zaczęła mieć nie tylko współpraca na wysokim szczeblu, ale również kontakty z reprezentantami szczebli niższych. Rola lobbysty w tym kontekście przekształca się więc z oponenta walczącego o własne

³ Ibidem, s. 14.

⁴ Bliżej Brukseli, op. cit., s. 7-8.

⁵ D. Gueguen, op. cit., s. 14-15.

interesy, w partnera⁶. Warto podkreślić, że nieustanny rozwój Unii Europejskiej niejako warunkuje przemiany zachodzące w dziedzinie lobbingu.

2. PRÓBY REGULACJI LOBBINGU W INSTYTUCJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Powyżej wymienione przemiany lobbingu na przełomie wielu lat pokazują, że może on przybierać bardzo różne formy. Jak już wspomniano różne formy przyjmuje również opinia ludzi na temat lobbingu. Temat wpływania na innych w celu uzyskania najlepszych dla siebie profitów stanowi przedmiot wielu wątpliwości co do uczciwości osób tym się zajmującym oraz samych działań, które podejmują.

Wątpliwości te oraz niejednokrotnie wypluwające na światło dzienne afery związane z korupcją na szczeblach władzy sprawiły, że zaistniała nieodparta potrzeba kontrolowania działalności grup interesu. Równie istotne stało się określenie granic, których lobbyści nie powinni przekraczać nawet dążąc do uzyskania wpływu na dane decyzje. Liczne nadużycia, nieetyczne zachowania takie jak kradzieże, czy agresja względem pracowników instytucji europejskich również budziły wątpliwości. Wszystko to złożyło się na próbę stworzenia przepisów zrozumiałych dla każdego obywatela dotyczących, zasad funkcjonowania lobbystów, powoływania określonych organów władzy jak i jej podziału przede wszystkim na szczeblach decyzyjnych⁷.

Stworzeniem owych regulacji prawnych zajęła się przede wszystkim Komisja Europejska oraz Parlament Europejski. W miejscu tym warto wymienić przede wszystkim dwóch parlamentarzystów, którzy dokładali szeregu starań by owe regulacje wprowadzić. Mowa w tym miejscu o przedstawicielach Europejskich Socjaldemokratów Almanie Mettenu oraz Marcu Gallenie⁸.

Jedną z propozycji przedstawionych przez powyżej wspomnianych parlamentarzystów było wprowadzenie kodeksu postępowania lobbystów. Optowali oni również, za ich publiczną rejestracją. Wnioski te nie zyskały jednak poparcia na posiedzeniu Parlamentu. Warto podkreślić jednak, że to właśnie one stały się czynnikiem, który zapoczątkował szereg dyskusji dotyczących lobbingu. Głównymi reprezentantami stworzenia regulacji prawnych dotyczących lobbystów stali się Glyn

⁶ D. Gueguen, *op. cit.*, s. 15.

⁷ B. Woszczyk, *op. cit.*, s. 39-40.

⁸ R. van Schendelen, *Machiavelli w Brukseli : sztuka lobbingu w Unii Europejskiej*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2006, s. 271.

Ford oraz Jean-Thomas Nordmann. W latach 90-tych opublikowali oni raporty oraz sprawowali nadzór nad pracami, które zaowocowały dołączeniem do regulaminu Parlamentu przepisów mówiących o zasadach postępowania lobbystów oraz parlamentarzystów. Owe zapisy warunkowały również relacje panujące pomiędzy przedstawicielami obu tych grup⁹.

Najnowsza wersja Regulaminu Parlamentu Europejskiego z dnia 26 lipca 2007 roku, w pierwszym aneksie zakłada sprawowanie pełnej kontroli nad finansami posłów. W ramach tych przepisów obowiązani zostali oni do składania deklaracji na temat własnej działalności. W owym dokumencie muszą uwzględnić również osoby, które w sposób finansowy wspierają ich interesy. Istotnym aspektem związanym z powyżej wspomnianą deklaracją jest jej jawność. Obowiązek składania oświadczeń dotyczy nie tylko posłów, ale również prezydiów międzyparlamentarnych grup oraz grup poselskich, które nie są sformalizowane. Mowa w tym miejscu o intergrupach, których zasady członkostwa, ilość spotkań oraz rodzaje podejmowanej współpracy zależą przede wszystkim od samych ich członków. Bardzo często właśnie owe grupy stanowią obiekty lobbingu, jednak dosyć luźna forma funkcjonowania sprawia, że bardzo często odczytywane są jako narzędzia nacisku, które nie zawsze w sposób legalny dążą do realizacji własnych interesów¹⁰.

Z powodu wcześniej opisanych niejasności wynikła potrzeba uregulowania również sytuacji prawnej intergrup. W roku 1999, w ramach decyzji Konferencji Przewodniczących ustalono, iż intergrup nie można zaliczyć do organów Parlamentu Europejskiego, nie mogą one również wykorzystywać symboli niniejszego Parlamentu, ani występować w jego imieniu. Zaznaczono również, że wszelkie podejmowane przez intergrupy działania nie mogą być sprzeczne z interesami Parlamentu¹¹.

Kolejny aneks znajdujący się w owym regulaminie odnosi się bezpośrednio do osób trzecich, które nie są parlamentarzystami. Lobbystów z tej grupy zobowiązano do wpisu do rejestru oraz przedstawienia posłom, asystentom oraz urzędnikom Parlamentu reprezentowanych przez nich interesów. Dodatkowo nałożono zakaz zdobywania informacji w sposób nielegalny oraz nieuczciwy, zabroniono świadomego wprowadzania w błąd wymienionych w regulaminie osób

⁹ Ibidem, s. 273.

¹⁰ K. Kukier, *Lobbying w Unii Europejskiej*, Biuletyn Analiz UKIE 2002; K. Tarnowska, *Rozwój lobbingu w Unii Europejskiej*, Sprawy Międzynarodowe, nr 3/1999, s. 36-37.

¹¹ Ibidem.

oraz rozprowadzania parlamentarnych dokumentów w celach zarobkowych. Zatrudniony przez posła lobbysta, według regulaminu, powinien również widnieć w rejestrze prowadzonym przez kwestorów. Ważnym aspektem widniejącym w regulaminie jest również fakt stosowania, ważnych jedynie przez okres roku, identyfikatorów w celu kontrolowania dostępu do budynków wchodzących w skład Parlamentu¹².

Działania mające na celu uregulowanie przepisów dotyczących lobbingu nie zostały podjęte jedynie przez Parlament Europejski. Wiele debat na ten temat poruszano również w szeregach Komisji Europejskiej. Pierwsza decyzja związana z przejrzystością funkcjonowania grup interesu ogłoszona została w roku 1992. Zawierała ona między innymi przepisy dotyczące potrzeby stworzenia baz danych, które zawierałyby spis organizacji niekomercyjnych. Kolejny aspekt rozważań Komisji stanowiło opracowanie kodeksu lobbystów regulującego ich kontakty z pracownikami placówek europejskich. Przepisy te nie zawsze jednak skutecznie przeciwdziałały zjawiskom niepożądanym w środowisku europejskim. Z tego też powodu w roku 2001 wydano Białą Księgę o Rządzeniu w Europie. Zawartych w nich zostało pięć głównych zasad, które powinny przyświecać owemu procesowi rządzenia. Owe zasady to: otwartość, partycypacja, efektywność, odpowiedzialność oraz koherentność. Uwagę zwrócono również na społeczeństwo oraz jego udział w podejmowaniu decyzji¹³.

Kolejnym przejawem dbania o rzetelność funkcjonowania instytucji europejskich było przemówienie wygłoszone w 2005 roku przez wiceprzewodniczącą Komisji Europejskiej. Zawierało ono propozycję Europejskiej Inicjatywy na Rzecz Przejrzystości, która w niektórych aspektach poruszała również kwestie lobbingu, który również powinien charakteryzować się większą otwartością. W roku 2006 opublikowano Zieloną Księgę, która nie tylko akceptowała istnienie zjawiska lobbingu w państwach demokratycznych, ale również regulowała rolę grup lobbingowych podczas podejmowania jakichkolwiek decyzji w instytucjach europejskich. W ramach niniejszego dokumentu wyróżniono również szereg działań niepożądanych. Na liście tej znalazło się między innymi stosowanie nieprawdziwych informacji, które mogą zmanipulować osoby mające wpływ na podejmowanie

¹² Ibidem, s. 48.

¹³ E. Nowak, *Próby regulacji lobbingu w instytucjach Unii Europejskiej. Zarys problematyki*, Zeszyty Naukowe Zakładu Europeistyki Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, nr 3/2007, s. 65-69.

ważnych decyzji. Zabroniono również organizowania masowych kampanii przeciw lub za określonymi sprawami będącymi przedmiotem debat instytucji europejskich¹⁴.

Kolejne przepisy traktujące o lobbingu wynikały przede wszystkim z wątpliwości samych obywateli, którzy zgłaszali swoje zastrzeżenia do Komisji Europejskiej. W odpowiedzi na przedstawione przez społeczeństwo problemy Komisja zaproponowała dalsze szerzenie polityki przejrzystości, która zakładała wzmocnienie kontroli zewnętrznej oraz wdrożenie zasad promujących uczciwość kontaktów pracowników instytucji europejskich z grupami lobbingowymi. Wiele jednak z propozycji Komisji Europejskiej nieustannie poddawanych jest różnego rodzaju debatom. Istnieje wiele różnic pomiędzy poszczególnymi grupami, które sprawiają, że wypracowanie jednego, zgodnego stanowiska przysparza wiele trudności. Unijna polityka wobec lobbingu ulega więc nieustannym zmianom, które mają za zadanie udoskonalić tę formę działalności oraz współpracy pomiędzy lobbystami a pracownikami sektorów unijnych. Wszelkie podejmowane działania powinny sprzyjać zdobywaniu zaufania społecznego, a tym samym wpływać na odpowiednie informowanie obywateli o procesach oraz decyzjach, które przecież bezpośrednio ich dotyczą.

3. PROCES DECYZYJNY W UNII W ZAKRESIE LOBBINGU I JEGO GŁÓWNE OGIWIWA

Mówiąc o procesie decyzyjnym w Unii Europejskiej rozpocząć należy od Komisji Europejskiej. To właśnie ona przygotowuje projekt w ramach którego znajdują się regulacje prawne, normy, kontekst uchwalania, harmonogram i konsekwencje podejmowania określonej decyzji. Następny etap stanowi przedstawienie owego projektu Radzie Unii Europejskiej. Wszelkie prace merytoryczne są prowadzone jednak w ramach Komitetu Stałych Przedstawicieli. Podczas obrad Rady Europejskiej pod uwagę brane są również opinie Parlamentu Europejskiego oraz Komitetu Ekonomiczno - Społecznego. W końcowym etapie to właśnie Rada UE stanowi główny organ legislacyjny, a co za tym idzie to właśnie do zakresu jej obowiązków należy uchwalenie danego aktu prawnego. Warto zaznaczyć, że niektóre procedury Rada UE dzieli z Parlamentem Europejskim¹⁵.

Biorąc pod uwagę współpracę Rady UE z Parlamentem wyróżnić należy cztery różne procedury legislacyjne: procedurę konsultacji, wyrażania zgody, współpracy

¹⁴ E. Nowak, *op. cit.*, s. 70-72.

¹⁵ K. Jasiński, M. Molęda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 201.

oraz współdecydowania. Pierwsza z wymienionych procedur zakłada, że zgłoszony przez Komisję Europejską projekt zatwierdzany jest przez Radę UE. W tym przypadku rola Parlamentu ogranicza się jedynie do wydawania opinii na ten temat. Procedura wyrażania zgody zakłada, że Rada UE nie ma możliwości zatwierdzenia projektu bez poparcia Parlamentu Europejskiego. Sam Parlament, może więc decydować o przyjęciu lub odrzuceniu projektu, nie może jednak zmieniać jego założeń. Akt Europejski wprowadził procedurę współpracy. Zezwala ona na wprowadzanie zmian przez Parlament, jednak ogranicza tym samym prawo do decydowania o przyjęciu lub odrzuceniu przedstawionego przez Komisję projektu. Ostatnia z wymienionych procedur to procedura współdecydowania. Zakłada ona praktycznie równomierny podział uprawnień co do decydowania o przyjęciu lub odrzuceniu projektu, pomiędzy Parlamentem a Radą Unii Europejskiej¹⁶.

Mówiąc o procesie tworzenia przepisów prawnych w Unii Europejskiej należy wprowadzić pewne istotne rozróżnienie. Literatura przedmiotu wymienia w tym miejscu proces legislacyjny oraz proces podejmowania decyzji. Zarówno pierwszy jak i drugi z nich stanowi przedmiot działalności lobbystów, którzy odgrywają w tym przypadku bardzo znaczącą rolę.

Procesy legislacyjne wymagają od lobbysty przede wszystkim dostarczenia specjalistycznej wiedzy. Pełni on wówczas rolę profesjonalisty, którego opinia oraz rzetelne informowanie odpowiednich instytucji sprawia, że podjęcie jakiegokolwiek decyzji jest możliwe. Kolejną istotną rolą grup lobbystycznych jest inicjowanie oraz nadzorowanie spotkań przedstawicieli władz z obywatelami. Oczywiście nie jest to rola jedynie lobbystów. Działania w tym kierunku podejmują również sami pracownicy Komisji Europejskiej lub Parlamentu. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że lobbyści w znacznym stopniu ułatwiają prowadzenie dialogu pomiędzy przedstawicielami władz, a samymi obywatelami¹⁷.

Wydaje się, że rola lobbystów w przypadku procesów legislacyjnych jest bardzo duża, o wiele jednak więcej zaangażowania wymaga od tejże grupy proces podejmowania decyzji. W przypadku powyższych lobbysta musi zwracać uwagę na działania podejmowane przez szereg różnych instytucji, organów oraz środowisk, niejednokrotnie funkcjonujących na wysokich szczeblach. Wymaga to od lobbysty posiadania szerokiej wiedzy, nie tylko w dziedzinie omawianego tematu, ale również

¹⁶ M. Godłowa red., *Proces decyzyjny w Unii Europejskiej. Opis procedur tworzenia prawa w Unii Europejskiej. Procedury w Polsce*, Ministerstwo Polityki Społecznej, Warszawa 2005, s. 15-22.

¹⁷ K. Jasiński, M. Molęda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 202.

procesów tworzenia prawa oraz znajomości instytucji Unii Europejskiej takich jak Komisja Europejska, Rada Unii Europejskiej, Parlament Europejski, Europejski Trybunał Sprawiedliwości, Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów¹⁸.

3.1. Komisja Europejska

Komisja Europejska jest głównym organem zarówno ustawodawczym jak i wykonawczym. Instytucja ta powoływana jest na okres 5 lat, a w jej skład wchodzi 25 członków zwanych komisarzami. Każdy z nich pełni nadzór nad określonym obszarem polityki Unii Europejskiej. Wszelkie decyzje jednak jakie podejmuje konsultuje z wyspecjalizowanym specjalnie do tego celu sztabem ludzi. Należy podkreślić, że żaden z członków Komisji Europejskiej nie może podejmować decyzji w oparciu o opinię lub interesy określonych grup politycznych lub rządów. Do innych zadań Komisji należy administrowanie unijnymi funduszami, kontrolowanie postanowień wynikających z różnego rodzaju traktatów oraz podejmowanie nowych inicjatyw¹⁹.

W procesie decyzyjnym Unii Europejskiej do głównych zadań Komisji Europejskiej należy inicjowanie procesów legislacyjnych. Inaczej mówiąc chodzi o przygotowywanie oraz zgłaszanie projektów aktów prawnych. Ponieważ właśnie ten etap powstawania ustaw umożliwia wprowadzanie różnorodnych zmian, jest on szczególnie często brany pod uwagę przed lobbystów. To właśnie grupy lobbystyczne za pomocą różnego rodzaju środków chcą wpływać na Komisję Europejską w taki sposób by to właśnie interesy przez nich reprezentowanych grup lub jednostek był brane podczas tworzenia nowego prawa. Lobbying na tym etapie wymaga od reprezentantów tej grupy szczegółowej i dogłębnej wiedzy zarówno na temat projektu jak i samej Komisji oraz panujących w niej uwarunkowań²⁰.

Jak już wspomniano powyżej przedstawiciele Komisji Europejskiej często korzystają z opinii i rad specjalnie do tego celu wyspecjalizowanych grup ludzi. To właśnie uczestnictwo w takich grupach stwarza możliwość skutecznego lobbyngu. Należy podkreślić jednak, że Komisja Europejska nigdy nie korzysta z jednej określonej grupy. Decyzje więc, które są podejmowane stanowią wypadkową różnych opinii wielu odmiennych grup interesów. W celu zapewnienia większej obiektywności

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ M. Godłowa red., *op. cit.*, s. 8.

²⁰ K. Fraś, *Lobbying i stanowienie prawa*, w: *Blżej Brukseli*, *op. cit.* s. 54-55.

oraz przejrzystości podejmowanych interesów Komisja Europejska publikuje Białe lub Zielone Księgi, o których była już mowa w niniejszej pracy²¹.

Każdy z komisarzy ma wpływ na podejmowane decyzje, każdy też posiada szereg współpracowników, którzy w owych procesach decyzyjnych starają się pomóc. Szefowie każdej z tych grup spotykają się na cotygodniowych sesjach w celu ustalenia planu pracy swoich komisarzy. To właśnie owi szefowie gabinetów są odpowiedzialni za zapewnienie skutecznej współpracy z pozostałymi dyrekcjami generalnymi. W tym właśnie momencie najczęściej działań podejmować mogą lobbyści. Etap rozważania różnego rodzaju decyzji, omawiania pojawiających się wątpliwości stanowi podatny grunt do przeforsowania własnych interesów. Lobbyści zdobywają informacje, które następnie opracowują w taki sposób, by przedstawiona przez nich koncepcja praktycznie nie mogła zostać odrzucona. Warto podkreślić jednak, że częstym zjawiskiem jest fakt odrzucenia, nawet wstępnie zaakceptowanego przez Komisję, projektu określonej grupy lobbystycznej. Świadczy to o tym, że decyzje podejmowane na tym szczeblu są obiektywne i nie uzależnione od interesów poszczególnych grup²².

3.2. Rada Unii Europejskiej

Początków istnienia Rady Europejskiej upatrywać należy w roku 1967 kiedy to ustanowiono Radę Wspólnot Europejskich. We wcześniejszym okresie istniało kilka rad, których zadaniem było nadzorowanie i koordynowanie działań poszczególnych rządów w celu utrzymania spójności w kręgach unijnych. Kolejnym istotnym wydarzeniem, które miało wpływ na obecny kształt Rady Unii Europejskiej było powstanie Jednolitego Aktu Europejskiego w 1987 roku. Wprowadził on zasadę większości głosów, a tym samym udoskonalił proces decyzyjny. W roku 1993 Traktat z Maastricht rozszerzył uprawnienia legislacyjne rady. To właśnie w tym roku również, w pismach urzędowych, zaczęła pojawiać się współczesna nazwa Rady Unii Europejskiej²³.

W skład Rady wchodzi ministrowie, którzy są reprezentantami państw członkowskich Unii Europejskiej. Zespół obradujący nie jest stały lecz zmienia się wraz z tematem obrad. Przykładowo jeśli rozważane są kwestie związane z ochroną środowiska, wówczas podczas posiedzeń spotykają się ministrowie środowiska

²¹ K. Jasiński, M. Mołęda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.* s. 203-204.

²² *Ibidem*, s. 204-205.

²³ A. Parzych, A. Wiaź, Rada Unii Europejskiej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa 2010, s. 4-5.

pochodzący ze wszystkich państw wspólnotowych. W obrębie Unii przewiduje się istnienie dwóch głównych formacji Rady. Pierwsza z nich to Rada do Spraw Ogólnych (GAC), a kolejna to Rada do Spraw Zagranicznych (FAC)²⁴.

Do głównych kompetencji Rady należy prawodawstwo, wykonawstwo, sprawowanie nadzoru nad budżetem oraz kompetencje kreacyjne. Funkcję prawodawczą oraz budżetową Rada UE pełni wraz z Parlamentem Europejskim. Kolejnym zadaniem Rady jest ustanawianie wytycznych określających sposób prowadzenia polityki zagranicznej oraz dbania o bezpieczeństwo UE. Instytucja ta odgrywa również dużą rolę podczas zawierania umów międzynarodowych oraz koordynuje politykę gospodarczą państw członkowskich. Do obrębu kompetencji kreacyjnych rady zaliczyć należy, między innymi, mianowanie członków Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów oraz Trybunału Obrachunkowego²⁵.

Przebieg obrad Rady Unii Europejskiej składa się z dwóch części, jednak jeszcze przed ich rozpoczęciem przewodniczący określonego posiedzenia musi spełnić szereg obowiązków wynikających z regulaminu wewnętrznego. Do jego zadań należy między innym przygotowanie planu obrad, który musi zostać przesłany do pozostałych uczestników oraz Komisji Europejskiej co najmniej 14 dni przed rozpoczęciem posiedzenia. Pierwsza część obrad właściwych nazywana jest „Obradami ustawodawczymi, druga „Działaniami o charakterze nie ustawodawczym”. Posiedzenia Rady odbywają się za zamkniętymi drzwiami co w znacznym stopniu utrudnia działania lobbystów. Praktycznie nie możliwa jest więc ich ingerencja w porządek obrad oraz wpływanie na podejmowane na tym szczeblu decyzje. Przewłaszczenie reprezentowanych przez siebie interesów jest możliwe jedynie wówczas gdy lobbysta przekaze odpowiednie informacje, wątpliwości oraz potrzeby ministrowi biorącemu udział w obradach. Wszystko to musi odbyć się jednak przed obradami. Aby jednak owe kontakty były skuteczne oraz przynosiły wymierne korzyści lobbyści muszą bardzo dobrze orientować się w sytuacji politycznej krajów uczestniczących w obradach. Jest to kwestia bardzo istotna gdyż nie zawsze interesy określonej grupy stosującej lobbying pokrywają się z interesami ich własnego kraju. Wówczas sojuszników należy szukać wśród ministrów innych państw²⁶.

Mówiąc o Radzie Unii Europejskiej należy chociaż pokrótce wspomnieć o organach przygotowawczych Rady czyli wyspecjalizowanych grupach, których

²⁴ M. Godłowa red., *op. cit.*, s. 7.

²⁵ A. Parzych, A. Właż, *op. cit.*, s. 13.

²⁶ K. Jasiński, M. Molęda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.* s. 206.

zadaniem jest opracowywanie i uzgadnianie między innymi aktów prawnych. Wśród owych organów wymienić należy przede wszystkim COREPER czyli Komitet Stałych Przedstawicieli. W jego skład wchodzi ambasadory cywilni z poszczególnych państw członkowskich. To właśnie kontakt z grupą urzędników wchodzących w skład COREPER-u umożliwia lobbystom poruszanie kwestii reprezentowanych przez nich interesów na obradach Rady.

Funkcja tego organu polega więc przede wszystkim na niwelowaniu różnic w stanowiskach poszczególnych państw. Jeśli uda się osiągnąć kompromis w omawianej kwestii wówczas Rada jedynie przyjmuje wniosek. Jeśli jednak owego kompromisu nie da się osiągnąć, wówczas Rada zostaje zmuszona do głosowania²⁷.

Kolejnymi istotnymi organami współpracującymi z Radą Unii Europejskiej są komitety oraz grupy robocze. Do ich zadań należy między innymi przygotowywanie tekstów aktów prawnych, które następnie przedstawiane są COREPER-owi, a w późniejszym czasie trafiają na obrady Rady UE. W skład komitetów i grup roboczych wchodzi eksperci reprezentujący kraje członkowskie²⁸.

Organem administracyjnym, zajmującym się kwestiami technicznymi oraz merytorycznymi posiedzeń Rady UE jest Sekretariat Generalny Rady. W jego obrębie dochodzi również do nieustannej wymiany dokumentów oraz sporządzania protokołów z posiedzeń Rady. Pracami Sekretariatu kieruje Sekretarz Generalny powoływany przez Radę. Jego siedziba znajduje się w Brukseli gdzie odbywają się również poszczególne posiedzenia Rady UE²⁹.

3.3. Parlament Europejski

Parlament Europejski stanowi organ reprezentujący interesy obywateli Unii Europejskiej. Jego siedziba znajduje się w Strasburgu. Historia Parlamentu sięga lat 50 ubiegłego stulecia, a od roku 1979 to właśnie do obywateli należy decyzja o tym, kto będzie ich reprezentował. Wybory odbywają się co pięć lat i każdy obywatel posiadający prawo do głosowania może brać w nich udział³⁰. Ostatnie wybory miały miejsce w czerwcu 2009 roku, a po ich zakończeniu w ławach Parlamentu zasiadło 736 posłów. Warto podkreślić, że owi posłowie nie są dzieleni według narodowości lecz przynależności do określonych poglądów politycznych.

²⁷ Ibidem.

²⁸ A. Parzych, A. Właż, *op. cit.*, s. 10.

²⁹ Ibidem, s. 11-12.

³⁰ E. Cziomer, L. W. Zyblikiewicz, *Zarys współczesnych stosunków międzynarodowych*, PWN, Warszawa 2005, s. 317.

Państwa członkowskie zobowiązały Parlament Europejski do 12 sesji plenarnych, które odbywają się w Strasburgu. Posiedzenia komisji parlamentarnych odbywają się jednak w Brukseli gdzie zwoływane są również dodatkowe sesje plenarne. Wszelkie obrady przeprowadzane są we wszystkich językach urzędowych państw członkowskich co ma za zadanie podkreślić chęć wspólnego działania mimo istniejących różnic³¹.

Parlament Europejski spełnia szereg zadań, których liczba zwiększała się wraz z upływem czasu. Obecnie znacznie wzrosła funkcja legislacyjna Parlamentu. Wraz z Radą podejmowane są ważne decyzje dotyczące prawodawstwa Unii Europejskiej. Do gestii leżących w obrębie obowiązków Parlamentu Europejskiego należy również polityka zagraniczna. Decyzje takie jak rozszerzenie Unii Europejskiej czy porozumienia międzynarodowe nie mogą mieć miejsca bez zgody posłów. Parlament wspólnie z Radą decyduje również o prowadzonej polityce handlowej oraz pomocy humanitarnej. Na obradach Parlamentu bardzo często poruszane są również kwestie związane z prawami człowieka³².

Biorąc pod uwagę obszar działania lobbystów szczególną uwagę należy zwrócić na funkcję opiniodawczo-doradczą Parlamentu Europejskiego. Fakt, że ma on duży wpływ na kształtowanie się nowo tworzonego prawa sprawił, że Parlament, zaraz po Komisji Europejskiej, stanowi obszar największej aktywności lobbingsowej. Forma pracy Parlamentu opierająca się na komitetach i intergrupach szczególnie sprzyja lobbystom. Kontakt z uczestnikami tego rodzaju spotkań najczęściej umożliwia przedstawienie określonego punktu widzenia. To właśnie na spotkaniach komitetów oraz intergrup podejmowane zostają drobne decyzje, które mogą mieć duży wpływ przyjęcie lub odrzucenie ustaw, które zostaną przedstawione przez Komitet Europejski³³.

3.4. Europejski Trybunał Sprawiedliwości

Każdy kraj członkowski posiada na swoim terytorium własne organy sądowe i to właśnie im powierzone zostało egzekwowanie prawa w danym państwie. Mimo tego Unia Europejska zdecydowała, że na szczeblu wspólnotowym również powinna pojawić się instytucja tego rodzaju. W tym celu ustanowiono Europejski Trybunał Sprawiedliwości, który wspomaga działania Sądu Pierwszej Instancji. Obie

³¹ *Parlament Europejski*, s. 3. [w:] http://www.europarl.pl/ressource/static/files/pl_parlament-europejski.pdf [dostęp: 11.05.2013].

³² *Ibidem*, s. 4.

³³ K. Jasiński, M. Molęda-Zdziech, U. Kurczewska, op. cit. s. 205-206.

te instytucje mają swoje siedziby w Luksemburgu. Do pełnionych przez nich funkcji zaliczyć można nie tylko ochronę prawa wspólnotowego, ale również zapewnienie jego skutecznego działania. Należy w tym miejscu podkreślić, że prawo wspólnotowe zawsze ma pierwszeństwo nad prawem narodowym co stwarza duże możliwości dla podejmowania działań lobbingowych właśnie na tym obszarze³⁴.

W skład Trybunału wchodzić dwie kategorie członków. Pierwszą z nich stanowią Sędziowie, a drugą Rzecznicy Generalni. Mimo, iż ich status prawny jest podobny nie należy mylić pełnionych przez nich funkcji. Działalność Rzeczników Generalnych ogranicza się przede wszystkim do wspierania ETS poprzez wydawanie potrzebnych opinii zawierających również propozycję rozwiązania określonych kwestii oraz oceny orzecznictwa. Rolą Sędziów jest właśnie orzecznictwo³⁵.

Wewnętrzna organizacja oraz administracja Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości nie jest zbyt skomplikowana. Organem kierowniczym Trybunału jest Prezes wybrany przez Sędziów z własnego grona. Mimo, iż jego kadencja trwa wstępnie 3 lata, istnieje możliwość jej przedłużenia. Organy Trybunału mogą funkcjonować w różnych, pod względem liczebności, izbach. Na czele administracji stoi Sekretarz, który pełni bardzo ważną funkcję. Wybierany jest przez sam Trybunał na okres 6 lat z możliwością przedłużenia kadencji. Działania administracyjne odbywają się za pomocą dyrektoriatów, czyli poszczególnych grup ekspertów w określonych dziedzinach takich jak tłumaczenia, dokumentacja i badania, public relations oraz kadry i finanse³⁶.

Europejski Trybunał Sprawiedliwości stanowi obszar szczególnie atrakcyjny dla grup interesu, które nie mają wpływu na decyzje legislacyjne oraz ich dostęp do Komisji, Rady czy Parlamentu jest praktycznie niemożliwy. Jak zostało to już wspomniane powyżej lobbyści z tej grupy chętnie wykorzystują wyższość prawa wspólnotowego nad prawem państwowym. Wykorzystują arenę Sądu Najwyższej Instancji, aby przekonać władze własnego państwa do przyjęcia określonych postulatów³⁷.

³⁴ Ibidem, s. 206-207.

³⁵ C. Mik, *Europejskie prawo wspólnotowe: zagadnienia teorii i praktyki*, t. 1, C. H. Beck, Warszawa 2000, s. 491.

³⁶ Ibidem, s. 492-498.

³⁷ K. Jasiński, M. Molęda-Zdziech, U. Kurczewska, op. cit. s. 206-207.

3.5. Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów

Zarówno Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny jak i Komitet Regionów są jednymi z najmłodszych organizacji wchodzących w skład Unii Europejskiej. Stanowią również instytucje pomocnicze, a ich opinie, mimo iż nie są wiążące, powinny zostać wysłuchane oraz wzięte pod uwagę podczas podejmowania jakichkolwiek decyzji.

Komitet Ekonomiczno-Społeczny powstał w roku 1957 na mocy Traktatów Rzymskich. Jak sama nazwa wskazuje jego głównym zadaniem było reprezentowanie interesów grup społecznych oraz ekonomicznych. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele różnych grup społecznych co umożliwia prowadzenie dialogu pomiędzy władzami a obywatelami. Kandydaci do KES zgłaszani są przez rząd danego państwa w taki sposób, aby znaleźli się w nim przedstawiciele najważniejszych oraz najliczniejszych grup społecznych czy zawodowych. Członkowie wybierani są na okres 4 lat³⁸.

W skład Komitetu Ekonomiczno-Społecznego wchodzi organy kierownicze w postaci Przewodniczącego oraz Prezydium, sekcje, komitety, Zgromadzenia oraz Grupy. Zadaniem Zgromadzeń jest wybór Prezydium, które następnie wybiera swojego Przewodniczącego. Do obowiązków nowego Przewodniczącego należy reprezentowanie Komitetu w kontaktach z innymi instytucjami europejskimi. Każdy z członków KES musi należeć chociaż do jednej sekcji, która najlepiej odzwierciedla zainteresowania danego członka. Sekcje ustanawiane są na początku kadencji Prezydium, która trwa przez 2 lata. W obszarze działania KES funkcjonują również trzy Grupy. Pierwsza z nich zrzesza pracodawców, druga pracowników, a trzecia członków reprezentujących inne społeczne interesy. Podobnie jak w przypadku poprzednio opisanych instytucji tutaj również występuje Sekretariat Główny na którego czele stoi Sekretarz³⁹.

Konieczność powstania Komitetu Regionów wynikała bezpośrednio z potrzeby stworzenia jednolitego rynku wewnętrznego, a co za tym idzie niezbędnym stało się zwrócenie uwagi na regionalne i lokalne czynniki mogące mieć wpływ na ten proces. Liczne próby przeniknięcia interesów regionalnych na forum obrad Unii Europejskiej zaowocowały stworzeniem w 1992 roku Komitetu Regionów. Od tego momentu

³⁸ Z. Zychowicz, *Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny*, s. 1-2, [w:] http://www.zpsb.szczecin.pl/uploads/jean_monnet/EUROPEJSKI%20KOMITET%20EKONOMICZNO-SPOLECZNY%20-%20Z.%20Zychowicz.pdf [dostęp: 13.05.2013].

³⁹ *Ibidem*, s. 3-7.

instytucja ta na pełnych prawach mogła uczestniczyć w podejmowaniu ważnych decyzji wspólnotowych poprzez wyrażanie własnych opinii, które podobnie jak w przypadku KES musiały być brane pod uwagę⁴⁰.

W skład Komitetu Regionów wchodzi członkowie wybierani przez rząd poszczególnych krajów członkowskich na okres 4 lat. Liczba osób reprezentująca określony kraj zależy najczęściej od jego wielkości. Podobieństwa do KES dostrzec można również analizując sferę organizacyjną oraz administracyjną Komitetu Regionów. W tym przypadku również wybierany zostaje Przewodniczący oraz Prezydium na okres 2 lat. Mówiąc o administracji należy wspomnieć o Sekretariacie Generalnym, który wybiera następnie komisje. Na czele Sekretariatu stoi Sekretarz Generalny wybierany przez Prezydium na kadencję trwającą 5 lat⁴¹.

Mówiąc o Komitecie Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitecie Regionów w kontekście praktyk lobbingowych, warto podkreślić łatwość z jaką lobbyści mogą dotrzeć do członków tych instytucji. Szczególnie sprzyjający jest fakt, iż owi członkowie bardzo często nie zmieniają miejsca zamieszkania, a co za tym idzie można wpływać na ich opinie nawet w kraju. Odpowiednio opanowana umiejętność przekazywania informacji, właściwe przygotowanie, może sprawić, że interesy poszczególnych grup interesu przenikną na forum Unii Europejskiej.

Podsumowując działalność grup interesu w poszczególnych organizacjach Unii Europejskiej warto podkreślić kilka istotnych aspektów. Każdy lobbysta powinien posiadać odpowiednią wiedzę, zarówno w dziedzinie omawianego problemu jak i znajomości instytucji, której poparcie chce uzyskać. Podkreślić należy również fakt, iż działania lobbingowe nie sprzyjają jedynie samym grupom interesu, ale również unijnym instytucjom. Zdobycie informacji dotyczących opinii poszczególnych grup jest rzeczą bardzo ważną i umożliwia zapoznanie się z konsekwencjami przyjętych decyzji. Mówiąc najogólniej funkcjonowanie lobbystów na terenie Unii Europejskiej jest bardzo potrzebne, gdyż pozwala uwzględnić potrzeby różnych grup społecznych, wziąć pod uwagę stanowiska wielu organizacji oraz zdobyć szczegółową wiedzę na określony temat⁴².

⁴⁰ Z. Zychowicz, *Komitet Regionalny*, s. 1-2, http://www.zpsb.szczecin.pl/uploads/jean_monnet/KOMITET%20REGIONOW%20UNII%20EUROPEJSKIEJ%20-%20Z.%20Zychowicz.pdf [dostęp: 13.05.2013].

⁴¹ Ibidem, s. 3-6.

⁴² K. Fraś, op. cit., s. 60-61.

4. RZECZNIICY INTERESÓW W UNII EUROPEJSKIEJ

Organizacji lobbingowych funkcjonujących na terenie Unii Europejskich jest bardzo wiele. Komisja Europejska prowadzi oficjalnych ich rejestr, jednak nie wszystkie z nich zostały tam zawarte mimo wprowadzonych przepisów regulujących tę kwestię. W literaturze traktującej o lobbingu w Unii Europejskiej owe organizacje określa się mianem aktorów sceny europejskiej. Poniżej wprowadzono podział, który rozróżnia interesy oraz obszar zainteresowań poszczególnych organizacji lobbyistycznych.

4.1. Ekonomiczne grupy biznesu

Do grona tego rodzaju organizacji zaliczyć należy przede wszystkim te z nich, które zajmują się tematyką gospodarczą czyli związki zawodowe, organizacje reprezentujące pracodawców, handlowców, różnego rodzaju producentów oraz firmy usługowe. Ich lobbingowa działalność w znacznym stopniu wpływa na decyzje podejmowane na wysokich szczeblach władz unijnych. Warto więc dokładniej przyjrzeć się najpopularniejszym z nich.

Jedną z największych grup biznesu wpływającą na decyzje legislacyjne podejmowane w Unii Europejskiej jest **COPA-COGECA** czyli Komitet Organizacji Zawodowych działających przy UE. Organizacja ta została założona w 1958 roku. W początkowej fazie nosiła nazwę Komitet Rolniczych Organizacji Zawodowych (COPA). Rok później utworzono Komitet COGECA, który następnie połączył się z Komitetem COPA. W 1962 roku organizacja ta składała się z 57 członków, a w ciągu roku zorganizowanych w jej obrębie zostało od 300 do 400 spotkań. W organizacji tej używa się 5 języków. Podobnie jak w przypadku innych europejskich organizacji w tym również w skład COPA COGECA wchodzi Prezydium, które spotyka się raz w miesiącu w celu wypracowania wspólnych opinii⁴³.

COPA-COGECA charakteryzuje się bardzo dużym doświadczeniem w prowadzeniu spraw związanych z rolnictwem. Również jej autorytet na tym obszarze nie budzi żadnych wątpliwości. Niepokój budzić mogą jedynie stowarzyszenia członkowskie, które założyły swoje biura w Brukseli. Ich działania wbrew ogólnie przyjętym tendencjom bardzo często wpływają negatywnie na interesy organizacji do której przynależą⁴⁴.

⁴³ D. Gueguen, *Lobbing europejski*, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Warszawa 2011, s. 25.

⁴⁴ Ibidem, s. 25-26.

Biorąc pod uwagę działalność lobbingsową wyróżnić należy przede wszystkim kontakty COPA-COGECA z Komisją Europejską, a dokładniej mówiąc z Dyrekcją ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich. Również ministrowie będący członkami Rady Unii Europejskiej kontaktują się z przedstawicielami tej organizacji. Na gruncie Parlamentu Europejskiego także można zaobserwować działalność COPA-COGECA. Podtrzymuje ona nieustanne kontakty z członkami Komisji praktycznie wszystkich ugrupowań politycznych⁴⁵.

Kolejną bardzo dużą organizacją lobbystyczną jest **BUSINESSEUROPE** (Konfederacja Europejskiego Biznesu) dawniej zwana **UNICE** (Union of Industrial and Employers' Confederation of Europe). Powstała ona w 1958 roku i zrzesza 32 stowarzyszenia z 22 państw członkowskich. Podstawowym zadaniem **BUSINESSEUROPE** jest działanie na rzecz pracodawców pochodzących z sektorów przemysłowych oraz handlowych. Prowadzą oni działania formalne jak i nieformalne. Lobbyści spotykają się z przedstawicielami komisji w celu wyrażenia własnych sądów oraz opinii, które mogą mieć duże znaczenie dla ich interesów. Chęć współpracy wykazują również członkowie Komisji Europejskiej. Rola **BUSINESSEUROPE** w kształtowaniu ekonomicznych aspektów Unii Europejskiej jest bardzo duża⁴⁶.

W szczególny sposób **BUSINESSEUROPE** związana jest z Dyrekcją ds. Wspólnego Rynku. Również kontakty z Komisją Europejską oraz Radą Unii Europejskiej znajdują się na bardzo wysokim poziomie. Organizacja ta z powodu swoich licznych powiązań z innymi instytucjami oraz umiejętności wypracowywania kompromisów traktowana jest, na wysokich szczeblach europejskich, jako reprezentant ogólnie przyjętych oraz wypracowanych wspólnie tendencji⁴⁷.

W ostatnim czasie, z powodu pojawienia się dużej konkurencji firm lobbystycznych działających na terytorium UE, **BUSINESSEUROPE** podjęła szereg decyzji mających na celu zwiększenie skuteczności podejmowanych przez nich działań. Pierwszy istotny krok stanowiło ustanowienie nowych, bezpośrednich kontaktów z dużymi przedsiębiorstwami działającymi na arenie międzynarodowej. Do szybszych i bardziej radykalnych zmian przyczynić miał się również wybór nowego Sekretarza Generalnego⁴⁸.

⁴⁵ U. Kurczewska, *Lobbing w Unii Europejskiej*, Biuletyn, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, s. 142.

⁴⁶ U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 143.

⁴⁷ K. Jasiołki, M. Molęda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.* s. 211.

⁴⁸ U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 143.

W kontrapozycji do BUSINESSEUROPE od 1972 roku, swoją działalność prowadzi organizacja ETUC (European Trade Union Confederation) czyli Europejska Konfederacja Związków Zawodowych. W jej strukturze wyróżnić można dwa istotne komponenty. Pierwszy z nich stanowi 82 krajowe stowarzyszenia pochodzące z 36 państw. Tą część struktury ETUC nazywa się sferą centralną. Drugi element stanowi tak zwana sfera peryferyjna w skład której wchodzi 18 europejskich federacji branżowych⁴⁹.

Szczegółowych informacji na temat tej organizacji dostarcza publikacja Daniela Guagen'a, w której autor poświęcił cały rozdział. Zwraca on uwagę na fakt, że mimo potencjalnie dużych możliwości wpływu ETUC na decyzje podejmowane w UE nie zawsze działania te kończą się sukcesem. Autor podkreśla, że ogromne znaczenie w tym przypadku odgrywa to kto aktualnie przewodniczy w Komisji Europejskiej. Jednak brak globalnego znaczenia rekompensują wpływy dwunastu federacji należących do ETUC, z którymi Komisja Europejska utrzymuje stałe kontakty. Została ona bowiem zobowiązana do uwzględniania ich opinii w istotnych kwestiach branżowych. Warto zaznaczyć, że szereg działań podejmowanych przez powyżej wspomniane federacje miał za zadanie wykształcenie właściwych relacji oraz wypracowanie kompromisów pomiędzy pracownikami a pracodawcami. Odnosząc owe założenia do kwestii lobbingu należy podkreślić, że właśnie one miały ogromny wpływ na kształtowanie się lobbingu przekrojowego⁵⁰.

Istotnymi kwestiami dotyczącymi ETUC są również korzyści płynące ze współpracy z nią oraz elementy o jakich należy pamiętać aby ta współpraca była nie tylko skuteczna, ale również w ogóle możliwa. ETUC posiada szereg kontaktów z komisarzami oraz dyrektorami generalnymi ds. społecznych oraz związanych z zatrudnieniem. Również Rada Ministrów, z którą organizacja ta posiada liczne powiązania stanowi bardzo ważny kanał za pomocą, którego interesy poszczególnych grup mogą zostać przekazane władzom oraz rozważone na forum europejskim. Aby jednak mieć możliwość współpracy z ETUC należy zrozumieć strukturę tej organizacji, poznać jej członków oraz federacje branżowe działające na terenie europejskim. Również działania jakie podejmuje dana grupa muszą być zgodne z tendencjami panującymi w środowisku ETUC⁵¹.

⁴⁹ D. Gueguen, op. cit., s. 61.

⁵⁰ Ibidem, s. 63.

⁵¹ Ibidem, s. 64.

Kolejną dużą europejską federacją branżową o charakterze lobbingowym jest **Eurochambres**. Organizacja ta powstała w 1958 roku. Jej pełna nazwa w tłumaczeniu na język polski to Europejskie Stowarzyszenie Izb Przemysłowo - Handlowych. W swoim obrębie zrzesza 32 krajowe stowarzyszenia pochodzące z Europy Zachodniej reprezentując interesy około 4 mln firm i przedsiębiorstw z tego regionu w instytucjach Unii Europejskiej⁵².

Sytuację Eurochambres na arenie europejskiej najlepiej odzwierciedla fakt, iż uznana została ona za „partnera społecznego”, którego działalność wspomaga kontakty pomiędzy pracodawcami a pracownikami. Niniejszy status zobowiązuje również Komisję Europejską do konsultowania wszystkich decyzji z sektora polityki społecznej oraz zatrudnienia z przedstawicielami tej organizacji. Na uwagę zasługują również kontakty członków tej instytucji z komisarzami oraz częsty udział w obradach komitetów konsultacyjnych Komisji Europejskiej, o czym była mowa już powyżej, Rady Unii Europejskiej oraz Parlamentu Europejskiego⁵³.

Mówiąc o ekonomicznych grupach interesu nie należy zapomnieć o **AmCham EU** (Committee of the American Chamber of Commerce). Amerykańska Izba Handlowa EU jest jedną z najlepiej prosperujących organizacji lobbingowych na terenie Unii Europejskiej. Główne fundusze na jej utrzymanie czerpane są ze składek członkowskich. AmCham EU zajmuje się reprezentowaniem amerykańskich firm, które działają na terenie Unii. W ostatnich latach organizacja ta gwałtownie się rozrasta. Obecnie w Brukseli działa zespół zajmujący biurem oraz 12 komitetów, które zajmują się omawianiem kwestii merytorycznych. Wszelkie decyzje podejmowane są jednak przez przedstawicieli wszystkich członków na comiesięcznych spotkaniach plenarnych⁵⁴.

Do głównych zadań tej organizacji należy przede wszystkim budowanie odpowiedniego gruntu dla inwestycji amerykańskich na terenie Unii Europejskiej. Szczególną uwagę, w jej obrębie, kieruje się także w stronę spraw legislacyjnych. Pracownicy dbają o to by prawo w jak największym stopniu sprzyjało interesom firm, które reprezentują. Do grona owych firm zaliczyć można największe przedsiębiorstwa Stanów Zjednoczonych⁵⁵.

⁵² J. F. Czub, *Lobbing grup biznesu w Unii Europejskiej*, Poltext, Warszawa 2012, s. 50.

⁵³ K. Jasiński, M. Molęda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 213.

⁵⁴ J. F. Czub, *op. cit.*, s. 49-50.

⁵⁵ *Ibidem*, s. 50.

AmCham EU bardzo często publicznie wypowiada się na interesujące je tematy. Swoje poparcie lub niechęć wykazuje również za pomocą szczegółowo opracowanych ekspertyz, które następnie przedstawiają członkom Komisji Europejskiej. Działania lobbingsowe tej grupy, w odróżnieniu od grup europejskich często charakteryzowały się ekspansywnością i gwałtownością. Taki wizerunek lobbysty nie zyskał jednak poparcia wśród innych praktykujących lobbystów dlatego coraz częściej członkowie AmCham EU starają się dostosowywać właśnie metody do standardów europejskich⁵⁶.

Mówiąc o Amerykańskiej Izbie Handlowej EU należy wspomnieć o koalicji do zarządzania problemami, której działanie zapoczątkowała. Od tego momentu działania podejmowane przez tą organizację bezpośrednio powiązane są z określonym problemem. W przypadku pojawienia się jakiegokolwiek ustawy legislacyjnej AmCham gromadzi grupę specjalistów, prawników oraz konsultantów wielu narodowości. Ich zadaniem jest omówienie danego problemu oraz wypracowanie odpowiednich wniosków oraz propozycji. Taki sposób działania sprawia, że przewodniczący mają wielowymiarowy ogląd na daną sytuację, stają się posiadaczami fachowej wiedzy oraz wiedzą jakie kontakty są im w danym momencie potrzebne. Po zakończeniu legislacji grupa ekspertów zostaje rozwiązana. AmCham EU swój status zawdzięcza nie tylko oryginalnemu sposobowi prowadzenia spraw, ale również sieci odpowiednich kontaktów, wysoko postawionym członkom oraz wyspecjalizowanym pracownikom⁵⁷.

Kolejną ważną organizacją działającą w UE jest **EFPIA** (European Federation of Pharmaceutical Industry Association) czyli Europejska Federacja Producentów Leków i ich Stowarzyszeń. Powstała ona w 1987 roku. Od tego czasu zrzesza 33 krajowe stowarzyszenia oraz 39 największych firm farmaceutycznych. Na arenie Unii Europejskiej reprezentuje również interesy około 1900 mniejszych i większych przedsiębiorstw zaangażowanych w badania dotyczące produkcji nowych leków⁵⁸.

EFPIA podejmuje szereg działań mających na celu promowanie nowoczesnych technologii farmaceutycznych oraz wprowadzanie skutecznych oraz niezbędnych wręcz innowacji w dziedzinie opieki zdrowotnej. Organizacja ta dokłada wszelkich starań by obywatele różnych krajów mieli łatwiejszy dostęp do najnowszych leków oraz nadzoruje przepływ leków. Głównym więc zadaniem

⁵⁶ U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 144.

⁵⁷ D. Gueguen, *op. cit.*, s. 132.

⁵⁸ <http://www.efpia.eu/about-us> [dostęp: 18.05.2013].

Europejskiej Federacji Producentów Leków jest wspieranie badań oraz rozwoju przemysłu farmaceutycznego⁵⁹.

EFPIA jest uznawana w środowisku lobbingowców za jedną z najbardziej skutecznych grup. Fakt ten wynika przede wszystkim z tego, że posiada ona sieć ważnych kontaktów z Komisją Europejską. Sama Komisja upatruje w tej organizacji źródło rzetelnych informacji, istotnych opinii oraz postulatów. Zespół lobbystów stara się jak najlepiej wypełniać swoją rolę, co skutkuje wypracowaniem wielu ważnych uzgodnień. Jedną z inicjatyw o której spełnienie zabiegała EFPIA było powstanie Europejskiej Agencji Leków⁶⁰.

Kolejną grupą lobbystyczną o jakiej pisze się w publikacjach dotyczących lobbingu jest **UEAPME** (Euroean Association of Draft, Small and Medium - Sized Enterprises) czyli Europejskie Stowarzyszenie Rzemiosła, Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Powstała ona w 1981 roku. Reprezentuje ona 12 mln przedsiębiorstw, w których pracuje ponad 50 mln pracowników. W skład UEAPME wchodzi 83 organizacje zrzeszające wyspecjalizowaną kadrę lobbystów. Liczne kontakty z instytucjami Unii Europejskiej sprawiają, że organizacja ta ma duże wpływy na arenie europejskiej⁶¹.

Równie często wspomina się o Europejskiej Radzie Przemysłu Chemicznego **CEFIC** (European Chemical Industry Council). Organizacja powstała w 1972 roku i reprezentuje ponad 30 tys. firm chemicznych z całego świata. W swoim obrębie zrzesza 22 narodowe federacje oraz 6 stowarzyszeń. Do głównych zadań CEFIC należy dostarczanie rzetelnej wiedzy do instytucji UE. Organizacja ta prowadzi szeroko zakrojony dialog również z przemysłowcami. Organizacja posiada swoje biuro w Brukseli co w znacznym stopniu ułatwia wywieranie wpływu oraz aktywne uczestnictwo w prowadzonych na terenie UE rozmowach oraz różnych rozmowach⁶².

Zupełnie inną niż wymienione powyżej organizacje jest grupa **ERT** (European Round Table) - Europejski Okrągły Stół. W przeciwieństwie do poprzednich, nie zrzesza ona całych firm lecz jedynie ich prezesów. Powstała ona w 1983 roku i do chwili obecnej stanowi jeden z najbardziej elitarnych klubów Europy. Obecnie w skład ERT-u wchodzi 46 dyrektorów najważniejszych europejskich firm. Mała liczba członków sprawia, że organizacja ta działa szybko i skutecznie. Każdy z członków

⁵⁹ J. F. Czub, *op. cit.*, s. 50.

⁶⁰ K. Jasiołki, M. Mołoda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 215.

⁶¹ J. F. Czub, *op. cit.*, s. 50.

⁶² <http://www.cefic.org/About-us/Cefic/> [dostęp: 18.05.2013].

musi wykazać się aktywnością, gdyż w przeciwnym razie może zostać usunięty z listy członków.

ERT posiada bardzo dobre kontakty z najważniejszymi instytucjami Unii Europejskiej. Często organizuje również spotkania z ministrami różnych państw co w znacznym stopniu poszerza skalę jej wpływów. Swoje stanowiska mogą oni przedstawiać również na szczytach Unii Europejskiej. Przez wielu ERT uznawana jest grupę wykazującą wiele ciekawych inicjatyw oraz pomysłów. Mimo, iż rozmowy prowadzone przez członków ERT-u często traktowane są nieformalnie bardzo dużo wnoszą do aktualnie rozważanych problemów⁶³.

Wszystkie powyżej wymienione grupy zaliczyć należy do konfederacji oraz federacji ekonomicznych działających na arenie europejskiej. Wśród jednak organizacji lobbystycznych wyróżnić można również krajowe związki i stowarzyszenia. Stanowią one pewnego rodzaju odłam większych grup, którego zadaniem jest zwiększenie oddziaływań na terenie Brukseli. W grupie tej wymienić można przykładowo: norweskie NHO, włoską Confidustriadę, francuską APCCI czy niemiecki DIHT.

W przeciwieństwie do eurogrup grupy krajowe koncentrują swoje działania przede wszystkim na Radzie Unii Europejskiej, gdzie zasiadają poszczególni ministrowie. Wpływanie na ich opinie jest znacznie prostsze, zgłasza biorąc pod uwagę fakt, że kontakty z Komisją oraz Parlamentem są w znacznym stopniu ograniczone. Biorąc pod uwagę skuteczność oddziaływania tego rodzaju grup wyraźnie widać, że częściej odnoszą one sukces w przypadku blokowania niektórych ustaw legislacyjnych niż w przypadku ich inicjowania lub zgłaszania poprawek⁶⁴.

Kolejną grupą działającą na terenie Unii Europejskiej zajmującą się lobbieniem są poszczególne firmy oraz korporacje. Tworzą one własne biura w Brukseli po to, by ułatwić sobie dostęp do najważniejszych europejskich instytucji. Posiadanie własnych oddziałów nie wyklucza również uczestnictwa w większych organizacjach. Bardzo często również lobbyści znajdujący się w owych biurach konsultują własne działania z ekspertami reprezentującymi większe organizacje. W gronie tych biur odnaleźć można siedziby między innymi takich firm jak: IBM, Stell, Mercedes, Philips czy Siemens. Duże korporacje prowadząc określone działania bardzo często wpływają na to co dzieje się na arenie europejskiej⁶⁵.

⁶³ K. Jasiński, M. Mołęda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 213-214.

⁶⁴ *Ibidem*, s. 220-222.

⁶⁵ *Ibidem*, s. 222-223.

4.2. Publiczne grupy interesu

W środowisku europejskim funkcjonuje wiele różnego rodzaju grup lobbingowych, bardzo dużo z nich zajmuje się przede wszystkim sprawami ekonomicznymi warto jednak wymienić również te, które dbają przede wszystkim o interesy publiczne. W gronie tym należy wymienić: organizacje konsumenckie takie jak BUEC, COFACE, EUROCOOP, EURO-C, IEIC; organizacje dbające o interesy społeczne jak ECAS oraz zajmujące się środowiskiem jak EEB, WWF, T&E, FoE oraz Greenpeace.

Organizacje konsumenckie powstały już w latach sześćdziesiątych i od samego początku podejmowały szereg aktywności w celu ochrony praw konsumenta. Mimo wielu podobieństw pomiędzy nimi, zauważyć można również wiele różnic. Taki stan rzeczy poskutkowało powstaniem wielu różnych organizacji tego typu.

Pierwszą z nich jest **BEUC** (Bureau Europeen des Unions de Consommateurs) czyli Europejskie Stowarzyszenie Konsumentów. Organizacja ta powstała w 1962 roku. W jej skład wchodzi 25 organizacji z różnych narodów Zachodniej Europy. Do głównych zadań tej organizacji należy ochrona interesów konsumentów w dziedzinach takich jak handel, produkcja, prawo do konkurencji, zdrowej żywności oraz jakości produktów.

Skuteczność działań podejmowanych przez BUEC jest zadziwiająca. Organizację tą można uznać za najaktywniej działającą grupę pośród wszystkich znajdujących się na terenie Brukseli. Jej inicjatywy oraz kampanie zyskują poparcie wielu członków instytucji UE. Kolejną zaletą BUEC jest umiejętność nawiązywania wartościowych koalicji oraz sojuszków nawet z konkurencyjnymi grupami lobbystycznymi⁶⁶.

Współpracę z BUEC podjęło między innymi Biuro Ochrony Środowiska. Mimo, że jest to sojusz nieoficjalny przynosi wiele korzyści. Europejskie Stowarzyszenie Konsumentów pozostaje otwarte również na inne propozycje współpracy nie tylko z organizacjami pozarządowymi ale również ze związkami zawodowymi czy różnego rodzaju przedsiębiorcami. Warto podkreślić jednak, że najczęściej podejmowane przez nią sojusze nie mają stałego charakteru lecz prowadzą do zawarcia różnego rodzaju postanowień ad hoc. Nigdy również BUEC nie publikuje wspólnego stanowiska z daną organizacją. Efekt sojuszu stanowi więc jedynie przyjęcie

---

⁶⁶ Ibidem, s. 224-225.

podobnego punktu widzenia w danej kwestii, którym następnie każde ze stron może swobodnie dysponować⁶⁷.

Wśród innych organizacji zajmujących się ochroną praw konsumenta wyróżnić należy również **COFACE** (The Confederation of Family Organizations). Powstała ona w 1979 roku, i jak sama nazwa wskazuje, zajmuje się sprawami związanymi z prawami rodziny. W skład COFACE wchodzi kilkadziesiąt różnego rodzaju organizacji pozarządowych. Interesy jakie reprezentuje niniejsza grupa w szczególnym stopniu dotyczą zapewnienia ochrony zdrowotnej oraz bezpieczeństwa konsumentów będących członkami rodzin. Lobbyści działający w tej grupie dbają również o to by na forum europejskim toczyły się rozmowy związane z prawami zapobiegającymi wypadkom oraz prawami dziecka. Uwaga zwrócona jest również w kierunku szerzenia edukacji oraz rozpowszechniania ważnych dla konsumentów informacji⁶⁸.

Grupą reprezentującą 19 narodowych organizacji konsumenckich jest EUROCOOP (European Community of Consumer Cooperatives). Powstała ona w 1962 roku. Specjaliści znajdujący się w jej obrębie zajmują się przede wszystkim tematyką związaną z opakowaniami produktów oraz zamieszczonymi na nich oznaczeniami. W posiadaniu EUROCOOP-u znajduje się bardzo dobrze wyposażone, oraz posiadające znakomitą kadrę specjalistów laboratorium, które przeprowadza liczne testy w celu zapewnienia odpowiedniej jakości produktów, które następnie docierają do konsumentów.

Organizacja ta zajęła się również innymi prawami odbiorców poszczególnych artykułów. Wyspecjalizowana grupa stworzyła listę postulatów, w których zawarto między innymi roszczenia dotyczące prawa do ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa. Zwrócono uwagę również na stworzenie możliwości reprezentowania określonych postulatów przez grupy konsumenckie. Postulowano o obowiązek brania pod uwagę opinii tej grupy w przypadku podejmowania decyzji, które ich dotyczą. Szczególnie dużą aktywność EUROCOOP wykazał w przypadku wprowadzenia zakazu stosowania hormonów w hodowli bydła⁶⁹.

Warto chociaż pokrótce wspomnieć o takich ugrupowaniach jak **EURO-C** oraz **IEIC**. Pierwsza z nich powstała w 1994 roku. Działa na południu Europy, a w jej skład wchodzi kilkadziesiąt narodowych stowarzyszeń. IEIC powstała w roku 1989, a jej

⁶⁷ D. Gueguen, *op. cit.*, s. 59-60.

⁶⁸ U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 146.

⁶⁹ U. Jasiołki, M. Mołęda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 225.

pełna nazwa to Consumer's Interregional European Institute. Zajmuje się przede wszystkim zagranicznymi wyjazdami w celu wykonania zakupów. Skupia regionalne ugrupowania konsumentów. Warto podkreślić, że jej działalność w dużej mierze finansowana jest przez Komisję Europejską. Za jeden z największych sukcesów jej funkcjonowania uznaje się stworzenie specjalnych centrów informujących konsumentów o warunkach jakie muszą spełnić w tego typu podróżach⁷⁰.

Kolejną częścią ugrupowań działających w interesie publicznych są rzecznicy interesów społecznych. W grupie tej wymienić można bardzo wiele organizacji, gdyż na terenie Unii Europejskiej funkcjonuje ich ponad 150. Większość z nich posiada jednak bardzo niskie nakłady finansowe przez co Komisja Europejska postulowała o połączenie niektórych z nich w jedną organizację. W ten właśnie sposób powstał **ECAS** (European Citizens Action Service)⁷¹.

Początki jego istnienia przypisuje się na lata 1990-1991. W swoim obrębie skupia ona ponad 217 stowarzyszeń dbających o uprawnienia obywateli oraz całego społeczeństwa Unii Europejskiej. Do głównych założeń ECAS-u należy zapewnienie odpowiedniego przekazu informacji z wyższych szczebli do społeczeństwa oraz dbanie o interes publiczny. Jak można przeczytać na stronie internetowej grupy, zajmuje się ona przede wszystkim trzema najważniejszymi dla niej sprawami. Pierwsza z nich dotyczy praw obywatelskich. ECAS dokłada wszelkich starań by zapewnić równowagę pomiędzy interesem publicznym a działaniami grup wspólnotowych oraz innych organizacji lobbystycznych. Kolejnym zadaniem jakie stawia przed sobą ECAS jest otwarcie rynku europejskiego na obcokrajowców, którzy chcą mieszkać lub pracować na terenie UE. Członkowie tej grupy zwracają uwagę, na fakt, że obywatele niektórych europejskich krajów nie mają możliwości pracowania czy studiowania na takim poziomie, który zapewniłby im godne życie i funkcjonowanie w społeczeństwie. W celu poprawy tej sytuacji na różnego rodzaju spotkaniach przedstawiany jest szereg możliwych rozwiązań tego problemu. Ostatnim punktem, na który zwraca uwagę ECAS jest większa demokratyzacja decyzji podejmowanych na szczeblach władzy w UE. Według tej organizacji obywatele powinni mieć wpływ na decyzje, które zostają tam podjęte, gdyż to właśnie one bezpośrednio wpływają na ich życie⁷².

⁷⁰ U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 146-147.

⁷¹ U. Jasiołki, M. Mołęda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 227.

⁷² <http://www.ecas-citizens.eu/> [dostęp: 18.05.2013].

Biorąc pod uwagę działalność lobbingową tej organizacji należy zwrócić uwagę na jej kontakty z Parlamentem Europejskim. To właśnie ta instytucja najprzychylniej odnosi się do postulatów stawianych przez organizacje reprezentujące interesy społeczne. Z tego też powodu większość biur organizacji tego typu ma swoje siedzimy w Strasburgu. Komisja Europejska, w ramach przyjętych traktatów, również jest zmuszona do wysłuchania oraz wzięcia pod uwagę racji tychże organizacji. Mogą mieć one więc znaczący wpływ na kształtowanie się unijnego prawa⁷³.

Kolejną grupą organizacji powiązanych z interesami społecznymi są rzecznicy ochrony środowiska. Na terenie Unii Europejskiej wymienia się najczęściej członków tak zwanej **Grupy Siedmiu (G7)**. W jej skład wchodzi takie organizacje jak: EEB, WWF, T&E, Birdlife International, Greenpeace, FoE oraz Climate Action Network Europe. Organizacje te, mimo że nie współpracują formalnie w wielu kwestiach popierają swoje działania. Można mówić więc o nieformalnym sojuszu, który najbardziej uwidacznia się w przypadku koalicji czterech z siedmiu wymienionych organizacji, a mianowicie EEB, WWF, Greenpeace oraz FoE. Mimo, że każda z tych organizacji specjalizuje się w innej dziedzinie związanej z środowiskiem, to ich przedstawiciele spotykają się regularnie co 2 miesiące⁷⁴.

EEB czyli Europejskie Biuro Ochrony Środowiska powstało w 1974 roku. Organizacja ta stanowi jedną z największych koalicji zrzeszających pozarządowe organy związane z ekologią oraz ochroną środowiska. Umiejscowienie biura w Brukseli pozwoliło jej na bezpośrednie nadzorowanie tworzenia się praw dotyczących środowiska na terenie Unii Europejskiej. W skład organizacji wchodzi ponad 140 członków z 31 krajów europejskich. Działania EEB skupiają się przede wszystkim na tworzeniu pomostu pomiędzy instytucjami europejskimi a przedstawicielami społeczeństwa czy reprezentowanymi przez nich organizacjami. EEB posiada szereg wyspecjalizowanych doradców oraz innego rodzaju pracowników, którzy zajmują się nie tylko zbieraniem odpowiedniej dokumentacji czy przygotowywaniem określonego stanowiska, ale również doradztwem. Kolejnym zadaniem przedstawicieli EEB jest reprezentowanie określonych grup w kontaktach z Komisją Europejską, Parlamentem oraz Radą EU⁷⁵.

⁷³ U. Jasiocki, M. Mołęda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 228.

⁷⁴ J. Greenwood, *Reprezentacja interesów w Unii Europejskiej*, Instytut Europejski, Łódź 2005, s. 212.

⁷⁵ http://enrd.ec.europa.eu/networks-and-networking/eu-organisations/pl/eeb_pl.cfm
[dostęp: 19.05.2013].

Organizacja **FoE** (Friends of the Earth) powstała w 1989 roku. Do głównych jej zainteresowań należy wspieranie i promowanie kulturowej oraz ekologicznej różnorodności, dbanie o prawa ludzi i zachowanie godności obywateli w wielu krajach, podkreślanie wartości natury w życiu każdego człowieka oraz rozszerzenie demokracji w kwestiach dotyczących ochrony środowiska. Oprócz podnoszenia świadomości ludzi wielu narodów dotyczącej ochrony środowiska, FoE prowadzi również szereg działań na terenie Unii Europejskiej. Odpowiednio wykwalifikowane grupy podejmują działania w kierunku tworzenia nowej polityki środowiskowej Unii Europejskiej. Regularnie przekazują specjalistyczną wiedzę w tym temacie, służą radą oraz starają się koordynować nowo powstające ustawy. FoE jest organizacją na tyle dużą, że jej opinie odgrywają dużą rolę w środowisku instytucji europejskich⁷⁶.

Kolejną bardzo znaną organizacją odgrywającą ważną rolę na arenie europejskiej jest **Greenpeace**. Powstała ona w 1988 roku i do dnia dzisiejszego finansowana jest przede wszystkim za pomocą organizacji międzynarodowych. W Unii Europejskiej uznawana jest za radykalnie „zieloną”. Działania, które podejmuje, mimo że są efektywne, często przejawiają się w sposób agresywny. Liczne akcje organizowane przez jej członków przeradzały się w burzliwe demonstracje na terenie Brukseli. Coraz częściej jednak organizacja ta podejmuje polubowne starania dążące do realizacji wysuwanych przez siebie postulatów. Fakt, że Greenpeace nie jest finansowana przez Komisję Europejską zapewnia jej niezależność oraz daje możliwość podejmowania działań, które niejednokrotnie są uznawane za zbyt drastyczne przez członków instytucji europejskich⁷⁷.

WWF (World Wild Fund for Nature) jest organizacją powstałą w 1961 roku. Działania, które podejmuje w całości poświęcone są ochronie środowiska naturalnego oraz rozpowszechnieniu w społeczeństwie przekonania o integralności człowieka z naturą. W celu osiągnięcia swoich założeń organizuje różnego rodzaju przedsięwzięcia naukowe z dziedziny ekologii, bierze udział w międzynarodowych konwencjach dotyczących środowiska, organizuje akcje proekologiczne oraz nadzoruje wdrażanie różnego rodzaju programów o takiej tematyce. Na szczeblu Unii

⁷⁶ J. Greenwood, *op. cit.* s. 189.

⁷⁷ *Ibidem*, s. 191.

Europejskiej WWF angażuje się w działania lobbingowe dotyczące polityki rolnej. Szczególnie dużo uwagi poświęca ekologizacji rolnictwa⁷⁸.

Kolejną organizacją zaliczaną do G7 jest **T&E** (Transport & Environment). Grupa ta powstała w 1992 roku. Finansowana jest zarówno z funduszy Komisji Europejskiej jak i ze źródeł krajowych organizacji członkowskich. Zajmuje się przede wszystkim ekologią związaną z transportem, a swoje postulaty przedstawia najczęściej w instytucjach europejskich. Działania lobbingowe T&E w Unii Europejskiej ukierunkowane są na wnioskowanie o wprowadzenie ustaw niwelujących negatywne skutki obecnego transportu. Organizacja ta wchodzi również w skład Zielonej 10 czyli grupy organizacji pozarządowych wpływających na politykę UE⁷⁹.

Birdlife International jest organizacją powstałą w 1993 roku. Do jej kompetencji zalicza się przede wszystkim ochrona ptaków. Organizacja ta posiada 116 członków w wielu krajach świata. Co cztery lata Birdlife International organizuje spotkania, których celem jest wypracowanie nowych metod działania wspierających ochronę środowiska oraz ptaków. W obrębie organizacji funkcjonuje wielu specjalistów, którzy oddziałują na politykę europejską, promując nowe rozwiązania narastających problemów. Grupa ta zajmuje się również zdobywaniem odpowiednich kontaktów oraz sieci powiązań, które mogą sprzyjać szerzeniu praktyk prośrodowiskowych⁸⁰.

Ostatnią organizacją należącą do G7 jest **Climate Action Network Europe**. Powstała ona w 1989 roku. Skupia ponad 120 organizacji członkowskich pochodzących z 25 krajów Europy. Za swój główny cel uważa zapobieganie niebezpiecznym zmianom klimatycznym oraz promowanie polityki energetycznej. Za pomocą swoich reprezentantów stara się wpływać na decyzje dotyczące prawa europejskiego związanego z tematyką ochrony klimatu⁸¹.

4.3. Stowarzyszenia i organizacje reprezentujące interesy wspólnot terytorialnych

W skład Unii Europejskiej wchodzi wiele różnego rodzaju państw. W obszarze każdego z nich znajduje się wiele regionów, z których większość walczy o uwagę

⁷⁸ A. Skowron, *Lobbing w Unii Europejskiej*, Politechnika opolska - Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji, Opole 2007, s. 15.

⁷⁹ <http://www.transportenvironment.org/about-us> [dostęp: 19.05.2013].

⁸⁰ *Organizacje UE. Birdlife International*, s. 1-2, [w:] http://enrd.ec.europa.eu/networks-and-networking/eu-organisations/pl/birdlife-europe_pl.cfm?pdf=true [dostęp: 19.05.2013].

⁸¹ <http://www.climnet.org/about-us> [dostęp: 20.05.2013].

władz znajdujących się na najwyższym szczeblu instytucji europejskich. W tym celu wiele regionów stworzyło swoje własne biura mające swą siedzibę w Brukseli. Zarówno Komisja Europejska jak i Parlament dokładają wszelkich starań, aby wspierać inicjatywę tych organizacji. W tym celu zachęca poszczególne regiony do tworzenia wspólnot terytorialnych oraz wdrażania różnego rodzaju programów wspólnotowych. Do największych programów tego typu należą AER (Assem-Regions), CEMR (Conference of European Municipalities and Regions) oraz EUROCITIES - sieć zrzeszająca 60 miast⁸².

Mówiąc o sukcesach lobbingsowych organizacji regionalnych warto wspomnieć o umiejętności tworzenia sieci kontaktów z przedstawicielami innych ugrupowań regionalnych. Takie działania prowadzą bardzo często do tworzenia się nowych programów, które w znacznym stopniu ułatwiają funkcjonowanie organizacji tego typu na arenie Unii Europejskiej. Poprzez skuteczne działania lobbystów organizacje terytorialne zdobywają również fundusze z środków pomocowych przyznawane przez Komisję Europejską.

Oprócz sukcesów, grupy lobbystyczne ponoszą również porażki. Wynikają one najczęściej z braku informacji. Każdy lobbysta starający się o pozyskanie środków na własną wspólnotę terytorialną powinien pamiętać o tym, że nie może jej uzyskać zgłaszając się bezpośrednio do członków Komisji Europejskiej. Pomoc finansowa z funduszy strukturalnych przyznawana jest jedynie państwom członkowskim, a co za tym idzie, reprezentanci grup regionalnych muszą udać się do władz krajowych⁸³.

W kategorii organizacji reprezentujących interesy terytorialne znajdują się również przedstawiciele państw trzecich oraz wielkich organizacji międzynarodowych. Korzyści płynące z obecności w Brukseli mają dwa wymiary. Pierwszy z nich polega na dogodnym obserwowaniu, podejmowanych na najwyższych szczeblach decyzji. Aspekt drugi dotyczy możliwości łatwiejszego reprezentowania własnych interesów. W tym celu kraje nie należące do wspólnoty europejskiej również zakładają w Brukseli własne biura lobbystyczne. Za najbardziej aktywne uznaje się grupy pochodzenia amerykańskiego. Zjawisko to wynika z faktu, iż Ameryka uznaje Europę jako wspólny rynek. Naturalnym wydaje się więc to,

⁸² U. Jasiński, M. Mołęda-Zdziech, U. Kurczewska, *op. cit.*, s. 232.

⁸³ *Ibidem*, s. 232.

że grupy lobbingowe szukają sojuszników również u samych szczytów europejskich władz⁸⁴.

Bibliografia

1. „Blіżej Brukseli. Dwumiesięcznik Przedstawicielstwa Małopolski w Brukseli”, nr 1, listopad 2009.
2. Cziomer E., Zyblikiewicz L. W., *Zarys współczesnych stosunków międzynarodowych*, PWN, Warszawa 2005.
3. Czub J. F., *Lobbing grup biznesu w Unii Europejskiej*, Poltext, Warszawa 2012, s. 50.
4. Greenwood J., *Reprezentacja interesów w Unii Europejskiej*, Instytut Europejski, Łódź 2005.
5. Gueguen D., *Lobbing Europejski*, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Warszawa 2011.
6. Kukier K., *Lobbying w Unii Europejskiej*, „Biuletyn Analiz UKiE” 2002.
7. Kurczewska U., *Lobbing w Unii Europejskiej*, Biuletyn, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych.
8. Mik C., *Europejskie prawo wspólnotowe: zagadnienia teorii i praktyki*, t. 1, C. H. Beck, Warszawa 2000.
9. Nowak E., *Próby regulacji lobbingu w instytucjach Unii Europejskiej. Zarys problematyki*, „Zeszyty Naukowe Zakładu Europeistyki Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie”, nr 3/2007.
10. Parzych A., Właż A., *Rada Unii Europejskiej*, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa 2010, s. 4-5.
11. *Proces decyzyjny w Unii U. Europejskiej. Opis procedur tworzenia prawa w Unii Europejskiej. Procedury w Polsce*, red. Godłowa M., Ministerstwo Polityki Społecznej, Warszawa 2005.
12. Skowron A., *Lobbing w Unii Europejskiej*, Politechnika opolska - Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji, Opole 2007.
13. Tarnowska K., *Rozwój lobbingu w Unii Europejskiej*, „Sprawy Międzynarodowe”, nr 3/1999.

---

⁸⁴ Ibidem, s. 233.

14. van Schendelen R., *Machiavelli w Brukseli: sztuka lobbingu w Unii Europejskiej*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2006.

Źródła internetowe:

15. http://enrd.ec.europa.eu/networks-and-networking/eu-organisations/pl/eeb_pl.cfm [dostęp: 19.05.2013]
16. http://enrd.ec.europa.eu/networks-and-networking/eu-organisations/pl/birdlife-europe_pl.cfm?pdf=true [dostęp: 19.05.2013]
17. <http://www.cefic.org/About-us/Cefic/> [dostęp: 18.05.2013]
18. <http://www.climnet.org/about-us> [dostęp: 20.05.2013]
19. <http://www.efpia.eu/about-us> [dostęp: 18.05.2013]
20. http://www.europarl.pl/ressource/static/files/pl_parlament-europejski.pdf [dostęp: 11.05.2013]
21. <http://www.transportenvironment.org/about-us> [dostęp: 19.05.2013]
22. http://www.zpsb.szczecin.pl/uploads/jean_monnet/EUROPEJSKI%20KOMITET%20EKONOMICZNO-SPOLECZNY%20-%20Z.%20Zychowicz.pdf [dostęp: 13.05.2013]
23. http://www.zpsb.szczecin.pl/uploads/jean_monnet/KOMITET%20REGIONOW%20UNII%20EUROPEJSKIEJ%20-%20Z.%20Zychowicz.pdf [dostęp: 13.05.2013]